

عملیات طرح ساماندهی ترافیک میدان بیرم‌آباد متوقف شد

سرگردانی شهرداری در ساماندهی میدان بیرم‌آباد

ترازهای مختلف ارتفاعی (تقاطع غیرهمسطح) است.

اجرای تقاطع غیرهمسطح پیشنهاد شد

تقاضایی که مردم محله سراسیاب دارند هم، غیرهمسطح‌سازی در میدان است. چهارشنبه گذشته، رئیس شورای مردمی محله سراسیاب در برنامه تریبون آزاد که با حضور جمعی از مخالفان طرح اصلاح هندسی میدان بیرم‌آباد محله مطالبه‌گری خود را برای اصلاح ساختار هندسی میدان در پناه قانون و منطق پیگیری می‌کنند و پیشنهاد ما اجرای تقاطع غیرهمسطح است.

نصرت‌الله گنجعلیخانی توضیح داد: «شورای مردمی محله سراسیاب یک سال قبل تشکیل شد و یکی از مباحثی که در آن مطرح شده اصلاح هندسی ساختار میدان بیرم‌آباد بود. اگر می‌دانستیم برای اصلاح ساختار بزرگ‌ترین میدان شهر کرمان که ورودی و خروجی زیادی دارد و به نوعی پیشانی شهر به شمار می‌رود این‌گونه ناپخته عمل می‌شود هرگز این درخواست را مطرح نمی‌کردیم.»

به نقل از ایرنا کرمان، وی طرح اصلاح هندسی میدان بیرم‌آباد را ناقص و غیرکارشناسی دانست و افزود: «با اجرای بخشی از این طرح از ساعت ۲۰ تا ۲۲ ترافیک آزاردهنده و گره‌های کور ترافیکی ایجاد می‌شود که قبل از اجرای طرح وجود نداشت.»

وی با اشاره به اینکه جدول‌گذاری در این پروژه غیرکارشناسی و نامناسب صورت گرفته است، ادامه داد: «این جدول‌گذاری بیش‌تر منجر به ترافیک شده و مردم خواستار برداشته شدن این جداول هستند.»

به دنبال انتقادات و اعتراضات به طرح، سرانجام، مجریان آن عقب‌نشینی کردند. سه‌شنبه گذشته خبری از سوی شورای شهر کرمان منتشر و اعلام شد: «معاون عمرانی استاندار کرمان بنا به درخواست کمیسیون عمران شورای شهر، دستور «توقف طرح و تجدید نظر در آن، با در نظر گرفتن اولویت‌ها و مطالبات مردمی و مسائل اجتماعی» را داد.

زیرگذر بدترین اتفاق برای میدان بیرم‌آباد است

اما درباره ساخت تقاطع غیرهمسطح در میدان، دکتر ناصری نظر دیگری دارد. او معتقد است: زیرگذر بدترین اتفاق برای میدان بیرم‌آباد است و می‌گوید: «زیرگذر ساختن به منظور تقویت حضور پیاده، نقض غرض است. زیرگذر مقیاس انسانی میدان را از بین می‌برد و آن را به معبری صنعتی تبدیل می‌کند. درخت‌ها را می‌خشکاند و رمپ‌های آن، معابر منتهی به میدان را به طور کامل تغییر می‌دهد. ضمن اینکه صدها میلیارد تومان از ثروت ناشسته شهر را هم می‌بلعد.»

حالا باید منتظر تصمیم جدید شورای ترافیک و شهرداری کرمان برای میدان بیرم‌آباد بمانیم. شهرداری و شورایی که طی چند سال اخیر، خطاهای فاحشی را در شهر کرمان رقم زده و با تصمیمات نامناسب، به محدوده‌های ارزشمندی از شهر صدمه زده‌اند؛ آیا می‌توانند این‌بار تغییر جهت داده و پاسخی درست‌تر به مشکلات شهر بدهند؟ همه چیز تا روزهای آینده مشخص خواهد شد.

حساسی است و بنده بارها گفته‌ام که اینجا جزو نقاط یگانه‌ای است که در سرمایه‌های هر شهری به راحتی نمی‌توان آن را یافت و ما از این سرمایه شهری بحران ساخته‌ایم؛ در حالی که می‌شد به گره‌های بسیار ارزشمند و به عنوان یک ورودی برای شهر تبدیل شود.»

وی درباره برخی از ارزش‌های این میدان اظهار کرد: «در این محدوده، از یک سو منظر طبیعی مطابق با هویت تاریخی شهر، یعنی درختان کاج و سرو زیبا و کوه‌های پیرامون و از سویی دیگر، بنای تاریخی باغ صفوی و تخت درگاه قلی‌بیگ ما را با یک نقطه یگانه شهری مواجه می‌کند و در چنین نقاطی، برخوردها باید بسیار حساس‌تر و محتاطانه‌تر باشد.»

این متخصص شهری یادآور شد: «حالا وقتی مسائل اجتماعی محدوده را به این موارد اضافه کنیم با مسئله‌ای چندسویه و بسیار جدی‌تر روبرو می‌شویم. هجوم اقشار توانمند برای ویلاسازی در مناطق سراسیاب و ده‌بالا و ایجاد یک اختلاط نامناسب اجتماعی با ساکنان این مناطق که واجد مسائل خاصی خود به لحاظ اجتماعی و اقتصادی هستند، نشان می‌دهد که مسئله میدان بیرم‌آباد صرفاً کالبدی و کارکردی نیست. بلکه باید هر نوع مداخله در آن با مطالعات دقیق اجتماعی و در نظر گرفتن سایر مولفه‌های شهری همراه باشد و ما را به نگاهی همه‌جانبه‌نگر برساند که در قالب رویکرد بازآفرینی شهری و نه ساماندهی ممکن است.»

جهان‌بین در بخش دیگری از این گفت‌وگو در پاسخ به اینکه آینده میدان بیرم‌آباد را با اجرای طرح فعلی چگونه می‌بینید؟ آیا این میدان همچنان به عنوان یک معضل در شهر باقی خواهد ماند؟ گفت: «متأسفانه باید بگویم که طرح فعلی را طرح موفقی برای میدان نمی‌دانم چراکه سویه‌های مختلف مسئله در نظر گرفته نشده است. وقتی با حضور متخصصان و مدیران شهری سویه‌های دیگر مسئله را مطرح کردم، نگفتند که به این مسائل توجه کرده‌ایم؛ بلکه گفتند کار خیلی حادی انجام داده‌ایم و حتی برخی از دوستان می‌گفتند اگر لازم باشد، می‌توانیم آنچه انجام داده‌ایم را دوباره تغییر دهیم. پاسخ من به این دیدگاه این است که ما شهر نباید این‌طور رفتار کرد. اگر قرار به سعی و خطا بود، کار را با ایجاد موانع قابل جمع‌آوری انجام می‌دادند.» وی ادامه داد: «با اینکه می‌گویند این طرح را به‌عنوان یک مسکن برای میدان در نظر گرفته‌ایم که این هم متناسب با نیاز شهر امروز نیست»

وی تأکید کرد: «پیش‌بینی خوبی برای آنچه که با این طرح در میدان اتفاق می‌افتد ندارم. مسائل مورد غفلت، بسیار زیاد و قدرت این مسائل مغفول هم آن‌قدر بالا هست که ما را با این نگاه و طرح فعلی با مشکلات جدی مواجه کند.»

این استاد دانشگاه در خلال این گفت‌وگو، راهکاری مقدماتی را نیز ارائه کرد: «شرکت مشاوره که بنده مسئولیت آن را دارم در دوره‌ای از مدیریت شهری، مطالعات اولیه‌ای در میدان بیرم‌آباد را شروع کرد... به همان اندازه‌ای که با مسائل میدان درگیر بوده‌ام و از آنجا که وقتی روی موضوعی کار می‌کنیم بعد از مدتی چشم‌اندازی نسبت به پاسخ طراحانه آن پیدا می‌کنیم، به این نتیجه مقدماتی رسیدم که راحل نهایی محدوده بیرم‌آباد، مسیره‌ای در

حجم ترافیک میدان افزایش یافته است

دکتر نیما جهان‌بین، معمار، شهرساز و عضو هیات علمی دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد کرمان، یکی از منتقدان طرحی است که بخشی از آن در میدان اجرا شده و باعث افزایش حجم ترافیک در این محدوده شده است. او در گفت‌وگویی مفصل که سه‌شنبه گذشته با فردای کرمان داشت، در پاسخ به چرایی مخالفتش با طرح میدان توضیحاتی داد.

وی گفت: «بنده بر این باورم که مسئله میدان بیرم‌آباد یک سویه نیست و نباید این‌طور تصور کرد که در این میدان صرفاً با یک مسئله ترافیکی مواجهیم که برای رفع آن، به دنبال راه‌حلی ترافیکی باشیم. مسائل این میدان سویه‌های گوناگونی دارد و توجه به همه آن‌ها در قالب یک طرح ضروری و مهم است. حالا اگر فرض را بر این بگذاریم که وضعیت موجود تصادفات منجر به فوت متعددی را سبب می‌شود، پس، مسائل ایمنی انسانی دارای اولویت است و به این نتیجه برسیم که باید طرحی ترافیکی در این میدان اجرا شود، باز هم طرح فعلی قابل دفاع نیست چراکه راحل ترافیکی میدان، باید بخشی از یک طرح کلی و همه‌جانبه‌نگر باشد که همه مسائل این میدان را دیده است.»

وی با تأکید بر اینکه نمی‌توان طرحی را جدا از همه مسائل و بدون توجه به تمام جنبه‌های موضوع اجرا کرد و چنین اقدامی حتما چالش‌آفرین خواهد بود، افزود: «دومین محوری که درباره میدان می‌توان مطرح کرد این است که وقتی داریم حلقه پیرامونی فلکه بیرم‌آباد را تنگ می‌کنیم، باید مشخص کنیم با چه هدفی این اقدام انجام می‌شود. کاهش عرض در همه دنیا برای حل مسئله ترافیک و نظم‌بخشی به حرکت خودروها انجام می‌شود اما این اقدامات که در قالب اصطلاح «رژیم راه» معرفی می‌شود، کجا و با چه شرایطی اتفاق می‌افتاد.»

وی سپس در پاسخ به این پرسش توضیح داد: «این کاهش عرض در جایی انجام می‌شود که بخواهیم رفتار حرکتی مربوط به خودرو را به نفع رفتار حرکتی دیگری مثل پیاده یا دوچرخه محدود کنیم. میدان بیرم‌آباد اما در شرایطی برای تردد پیاده و دوچرخه، آمادگی و جذابیت لازم را ندارد. پس زمانی که تقاضای حرکت و آمد و شد ثابت باشد، اما محدود کردن رفتار حرکتی غالب رخ دهد و این اتفاق به نفع هیچ رفتار دیگری نباشد، به طور حتم ما با اختلال حرکت مواجه می‌شویم.»

این استاد دانشگاه ادامه داد: «سومین موضوع این است که با توجه به ارزشی که زمین شهری دارد، باید مشخص شود که می‌خواهیم با میزان زمین شهری که با تنگ شدن حلقه دور فلکه آزاد می‌شود، چه بکنیم؟ آیا برای افزودن فضای سبز به شهر است؟ آن هم در شرایطی که خود شهرداری می‌گوید شوری آب چاه‌های آبیاری پارک‌های شهر به حد شوری آب دریا رسیده است؟ پس، با هدف افزایش فضای سبز نمی‌توان از این طرح دفاع کرد. اگر هم هدف از آزادسازی زمین در این فلکه منظرسازی باشد که با وضعیت فعلی آمادوشد در میدان، امکانی برای اینکه از منظر محیطی بهره‌ای برده شود وجود ندارد. به این مسائل بیافزاییم رفتار حرکتی خودروهایی را که از دو مسیر یکی با ماهیت محور مواصلاتی و دیگری یک کمربندی شهری؛ در حالی که به این نقطه بحرانی می‌رسند که هنوز هوای رانندگی جاده‌ای یا پرسرعت را در سر دارند. حالا وقتی خودروها ناگهان با سرعت بالا وارد این حلقه تنگ می‌شود، بر عرش حرکتی محدوده افزوده خواهد شد و در این تنگنا، بار روانی و عدم امکان حرکت دلخواه با سرعت لازم، مسئله‌ساز می‌شود. در چنین شرایطی باید این سوال را مطرح کرد که آیا این طرح، پاسخ مناسبی برای حل مشکلات این میدان بوده است؟» وی تصریح کرد: «به نظر می‌رسد راحل نهایی میدان در گرو یک طراحی همه‌جانبه‌نگر باشد.»

جهان‌بین گفت: «این میدان نقطه بسیار

مداخله قرار می‌دادند، درست. مثلاً باید جداره‌ها را هم اصلاح می‌کردند، برای ایستگاه‌های تاکسی فکر می‌کردند، معماری میدان را سر و شکل می‌دادند و... فعلاً تصمیم گرفته‌اند به طریقی تنها میزان حوادث و تصادفات را کاهش دهند، اما خیالی باطل را پروریده‌اند: طرح در دست اجرا، تأثیر محسوسی در کاهش میزان تصادفات نخواهد داشت.»

طرح فعلی تأثیر چندانی بر کاهش تصادفات نخواهد گذاشت

پس از آن، منصور ایرانیمنش رئیس کمیسیون عمران و شهرسازی شورای شهر در گفت‌وگویی با فردای کرمان، تلویحاً نظرات ناصری را تأیید کرد و گفت: «بنده هم نظرم به ایشان نزدیک است و فکر می‌کنم طرح فعلی تأثیر چندانی بر کاهش تصادفات در میدان بیرم‌آباد نخواهد گذاشت. اما به هر حال، این طرح، مورد تأیید کارشناسان و اعضای شورای ترافیک بوده و تصویب شده است.»

وی افزود: «اگر نظر شخصی بنده را بخواهید باید بگویم صلاح نیست فعلاً آن بخش از طرح، که ورودی منطقه سراسیاب را جابه‌جا می‌کند، اجرا شود. در همین مدتی که پروژه ساماندهی ترافیکی این میدان شروع شده، انتقادات گسترده‌ای از سوی مردم و کارشناسان را شاهد بوده‌ایم. بیشتر اعتراضات ساکنان سراسیاب مربوط به همین بخش از طرح است که ورودی محله را تغییر می‌دهد. اما به هر حال، تصویب و اجرای پروژه‌ها روند قانونی مشخصی دارد و این طرح هم این روند را طی کرده و در شورای ترافیک استان بررسی و مصوب شده و وجهت قانونی دارد اما تأکید بنده این است که جابه‌جایی ورودی سراسیاب فعلاً انجام نشود و تصمیم‌گیری درباره آن به طرح جامع ترافیک شهر ارجاع شود که در حال مطالعه و تهیه است. چراکه ممکن است در طرح جامع، در این نقطه احداث تقاطع غیرهمسطح پیشنهاد شود.»

با این وجود، شهرداری بی‌اعتنا به انتقادات راه خود را در میدان بیرم‌آباد می‌رفت اما هرچه که طرح پیش رفت، انتقادات در بین گروه‌های مردمی نیز شدت می‌گرفت. برای روشن شدن ابعاد طرح و پاسخ به انتقادات، روابط عمومی شهرداری کرمان یک برنامه زنده اینستاگرامی تدارک دید که در آن، مخالفان و موافقان دور یک میز نشستند و از میدان بیرم‌آباد گفتند.

این برنامه هم نتوانست مخالفان طرح را قانع کند. موج انتقادات هر روز گسترده‌تر می‌شد تا اینکه این بار، رئیس اورژانس کرمان بود که با اظهارنظر درباره آنچه که شهرداری در میدان بیرم‌آباد انجام می‌داد، نسبت به تبعات طرح هشدار نگران‌کننده‌تری داد.

زمان امدادرسانی آمبولانس‌ها طولانی شده است

سیدمحمد صابری اول مردادماه جاری در گفت‌وگو با خبرنگار فردای کرمان در این‌باره گفت: «ترافیک دور میدان، زمان امدادرسانی آمبولانس‌ها را طولانی کرده است.» او افزود: «پایگاه اورژانس ۱۱۵ در ضلع جنوبی میدان بیرم‌آباد و جداول بزرگراه امام به سمت جاده قدیم ماهان قرار دارد. آمبولانس‌ها برای انجام مأموریت‌های امدادی در منطقه سراسیاب و دیگر مناطق این محدوده، باید میدان را دور بزنند اما طرحی که انجام شده، رینگ دور میدان را کوچک کرده و ترافیک را بالا برده است.»

وی ادامه داد: «در این مدت، موارد زیادی از معطلی آمبولانس‌ها در ترافیک دور میدان بیرم‌آباد داشته‌ایم. به عنوان مثال، یک مورد از تأخیرها مربوط به یک مأموریت امدادرسانی است که آمبولانس اعزامی پایگاه میدان بیرم‌آباد حدود ۲۰ دقیقه در ترافیک دور این میدان معطل شده بود.»

وی تأکید کرد: «ساختار فعلی میدان برای امدادرسانی به‌موقع به بیماران اورژانسی باید اصلاح شود.»

هفته‌نامه استقامت - گروه جامعه: طرح ساماندهی ترافیکی میدان بیرم‌آباد شهر کرمان خیلی زودتر از آنچه که پیش‌بینی می‌شد شکست خورد. طرحی که قرار بود این میدان مهم شهری را برای کاربران ایمن کند، هنوز به نیمه راه نرسیده بود که تردد را کند و شهروندان و حتی اورژانس را معترض کرد و چنان آشفتنگی را رقم زد که اجرای آن با فرمان معاون عمرانی استاندار کرمان، متوقف شد.

این میدان در شرق شهر کرمان و در محدوده‌ای خاص واقع شده است. از طرفی، ساکنان محله سراسیاب که گفته می‌شود ۸۰ هزار نفر جمعیت دارد، روزانه در این میدان آمد و شد دارند، به جز این، ورود و خروج به چهار شهرستان شرقی و هفت شهرستان جنوبی نیز از این میدان صورت می‌گیرد.

به این استفاده‌کنندگان باید کسانی را که مقصدشان گلزار شهدا، پادگان صفر پنج ارتش، ۲ گردان مهندسی، شهرک ارتش و ۱۱ روستای دیگر است نیز اضافه کرد.

با افزایش تردها در میدان طی سال‌های متمادی، این نقطه شهری نایمن شد. آن‌چنان که بارها گزارش شده که تصادفات منجر به فوت در میدان بیرم‌آباد رخ می‌دهد.

آذرماه سال ۱۴۰۰ بود که شهردار کرمان اعلام کرد: طرح اصلاح هندسی میدان بیرم‌آباد آماده است.

این طرح اما حدود دو ماه پیش، آغاز شد؛ در حالی که بسیاری از متخصصان و ناظران رویدادهای شهری از جزئیات آن بی‌خبر بودند. کار که پیش رفت و شعاع دایره میدان که تنگ شد، صدای انتقاد و اعتراض متخصصان و گروه‌های مردمی نیز بلند شد.

نخستین اظهارنظر علنی، دکتر رضا ناصری معمار و مدرس دانشگاه بود که در صفحه شخصی خود در اینستاگرام، طرح میدان را نامناسب و دارای ایرادات جدی دانست و با ذکر دلایل متعدد تصریح کرد: «طرح در دست اجرا، تأثیر محسوسی در کاهش میزان تصادفات نخواهد داشت.» وی اعلام کرد: «طرح در حال اجرا، بی‌بهره‌کاری و تنها وانمود کردن به انجام کار است و ضعف جدی بدنه کارشناسی دولتی را نشان می‌دهد.»

ناصری در این‌باره نوشت: «میدان بیرم‌آباد کرمان، زیبا و پر از پتانسیل است، البته در شرایط اکنون با مسائل متعددی روبروست، از جمله تداخل، بی‌انضباطی و آشفتنگی خطرآفرین و مرگ‌بار سواره با سواره و پیاده، که منجر به حوادث پرشماری در این سال‌ها شده است.»

وی افزود: «دلیل اصلی موضوع این است که تمام شهر کرمان تسریع حرکت سواره اولویت بدون رقیب بوده و انبوهی از ضوابط ایمنی و انباشتی از سایر شئون شهر در پای تسریع حرکت سواره سر بریده شده است.»

وی در توضیح بیش‌تر در این‌باره نوشت: «در دوره‌ای نسبتاً طولانی و مخرب، مدیر شهری احساس می‌کرد مشکل ترافیک با گشادی معابر حل می‌شود. پیاده‌رو و فضای سبز و ایمنی و درخت و میراث تاریخی و... همه را در هم می‌ریختند و تا جای ممکن جدول‌ها را به اطراف هل می‌دادند تا خودروی شخصی عرصه بیش‌تری برای جولان داشته باشد. پس شما با انبوهی از میدان، تقاطع‌ها، خیابان‌های گل و گشاد روبرو هستید که با ابتدایی‌ترین اصول و استانداردهای هندسه معابر هم‌خوانی ندارد.

میدان‌هایی در کرمان هست که برای عبور از آن‌ها نه تنها به کاستن از سرعت نیازی نیست، بلکه ممکن است حتی فرمان خودرو ذره‌ای منحرف نشود. میدان بیرم‌آباد هم با همین ایده در این سال‌ها تا می‌شده گل و گشاد شده بود.»

وی ادامه داد: «حالا مدیریت شهری منفعل و واکنشی کرمان، پس از انبوهی حادثه در این نقطه، ناگزیر شده تا مداخله کند. این‌که باید کلیت میدان را از تمام جوانب و مسائلش را با هم می‌دیدند و در یک اقدام یکپارچه مورد